

Sygn. akt IV P-Pm 118/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Człuchowie IV Wydział Pracy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Marek Osowicki
Protokolant:	sekretarz sądowy Anna Górską

po rozpoznaniu w dniu 7 lutego 2017 r. w Człuchowie

sprawy z powództwa Gminnej Spółdzielni (...) w K.

przeciwko P. D. (1)

o zapłatę

1. Oddała powództwo
2. Zasądza od powodowej Gminnej Spółdzielni (...) w K. na rzecz pozwanej P. D. (2) kwotę 900 zł tytułem kosztów procesu.

Sygn. akt IV Pm 118/16

UZASADNIENIE

Pełnomocnik powodowej Gminnej Spółdzielni (...) w K. wniósł powództwo przeciwko pozwanej P. D. (2) o zapłatę kwoty 2675,43 zł niedoboru kasowego i w towarach. Pełnomocnik powodowej spółdzielni w uzasadnieniu pozwu wskazała, iż pozwana została skierowana do odbycia stażu dla bezrobotnych przez Urząd Pracy w C. do powodowej spółdzielni w K.. Pozwana odbywała staż na stanowisku sprzedawcy w sklepie spożywczo-przemysłowym w B.-Tartak od 20.04.2015 r. do 19.05.2015 r. oraz barze gastronomicznym w B. od 20.05.2015 r. do 9.07.2015 r. Pozwana na podstawie oświadczenia o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie z 20.05.2015 r. przyjęła odpowiedzialność za powierzone mienie objęte protokołem zdawczo odbiorczym z 20.05.2015 r. a także za wszelkie składniki majątkowe placówki. Powodowa spółdzielnia 1.07.2015 r. skierowała do Starosty (...) pismo wnoszące o rozwiązanie umowy o odbywanie stażu przez pozwaną. Swoje stanowisko argumentowała niespełnieniem oczekiwań i braku możliwości dalszej współpracy z P. D. (1). Na decyzję o rozwiązaniu umowy o odbywanie stażu przez pozwaną zdecydował głównie fakt, w okresie od dnia 20.05.2015 r. do dnia 17.06.2015 r. a więc w czasie odbywania stażu przez pozwaną powstał w przedmiotowym barze niedobór, brak gotówki ze sprzedaży w kasie fiskalnej w kwocie 1.914,86 zł. oraz towarów w kwocie 760,57 zł, tj. w łącznej wysokości 2.675,43 zł.

Pełnomocnik pozwanej na rozprawie wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zakwestionowała odpowiedzialność pozwanej co do zasady i co do wysokości.

Sąd ustalił co następuje:

Powodowa Gminna Spółdzielnia (...) w (...)04.2016 r. zawarła ze Starostą (...) reprezentowanym przez Dyrektora Powiatowego Urzędu Pracy w C. umowę o odbywanie stażu przez bezrobotnych, nr (...). (...)613.43.1.1.1.2015.KJ, której przedmiotem było zorganizowanie przez powodową spółdzielnię stażu dla bezrobotnej pozwanej na stanowisku sprzedawcy.

(dowód; umowa o odbywanie stażu przez bezrobotnych k.9-10).

Z upoważnienia Starosty (...) skierowano pozwaną do odbycia stażu na stanowisku stażysta-sprzedawca w sklepie spożywczo-przemysłowym w B.-Tartak należącym do powodowej spółdzielni od 21.04.2015 r.

(dowód: skierowanie nr 42.04.15 k.8).

Pozwana P. D. (2) odbywała staż na stanowisku sprzedawcy w sklepie spożywczo-przemysłowym w B.-Tartak od 20.04.2015 r. do 19.05.2015 r. a następnie została przeniesiona przez prezesa pozwanej spółdzielni do baru gastronomicznego w B. gdzie pracowała od 20.05.2015 r. do 9.07.2015 r.

(bezsporne).

Pozwana 20.05.2015 r. podpisała przygotowane przez powodową spółdzielnię oświadczenie o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie w barze (...).

(dowód: oświadczenie o przyjęciu odpowiedzialności materialnej za powierzone mienie k.12).

19.05.2015 r. powodowa spółdzielnia na podstawie spisu z natury powierzyła pozwanej mienie znajdujące się w barze w B..

(dowód: arkusz spisu z natury k.30-35).

17.06.2015 r. powodowa spółdzielnia przy udziale pozwanej dokonała inwentaryzacji zdawczo-odbiorczej.

(dowód: arkusz spisu z natury k.36-39).

Powodowa spółdzielnia 25.06.2015 r. dokonała rozliczenia minia w barze w B. za okres od 20.05.2015 r. do 17.06.2015 r.

(dowód: rozliczenie k.26, zestawienia sprzedaży i gotówki k.14-25).

Gminna Spółdzielnia (...) w K. pismem z 1.07.2015 r. wystąpiła z pismem do Starosty (...) o rozwiązanie umowy o odbywanie stażu przez bezrobotnych (...). (...)613.43.1.1.1.2015.KJ z bezrobotną P. N. od 6.07.2015 r.

(dowód: k.13).

Sąd zważył co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

Odpowiedzialność materialna za szkodę według przepisów zamieszczonych w tym rozdziale (art. 124–127 k.p.) może ponosić wyłącznie pracownik. Na podstawie przepisów tego rozdziału nie ponosi odpowiedzialności osoba, która nie pozostaje w stosunku pracy. O możliwości stosowania przepisów komentowanego rozdziału do sprawcy szkody decyduje jego status prawny (pracownik), a nie określone w umowie o pracę zasady wynagradzania. Strony cywilnoprawnej umowy o świadczenie usług w ramach swobody usług mogą kształtować zakres odpowiedzialności usługodawcy przez odesłanie do przepisów Kodeksu pracy o odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone z obowiązkiem zwrotu lub do wyliczenia się art. 124 k.p. (tak: Kodeks pracy. Komentarz prof. dr hab. A. Ś., rok 2005, wyd. 5 L.).

Umowa o powierzeniu mienia z obowiązkiem zwrotu lub wyliczenia nie jest szczególnym rodzajem umowy o pracę. Stanowi tzw. klauzulę autonomiczną, jednak jest czynnością prawną różną od umowy o pracę (vide: wyrok SN z 9.12.1999 r., I PKN 434/99, OSNAPiUS 2001, Nr 9, poz. 311).

Sąd podziela stanowisko Sądu Najwyższego Izby Administracyjnej, Pracy i (...) wyrażone w wyroku z 14 lutego 2002 r., I PKN 886/00, iż pracownicza odpowiedzialność za mienie powierzone z obowiązkiem zwrotu albo do wyliczenia się może być zastosowana również w zatrudnieniach, których podstawa prawna ulega zmianie z umowy typu zlecenie w umowę o pracę albo odwrotnie.

Odbywanie stażu ma na celu przygotowanie osoby poszukującej pracy do zatrudnienia, a samo odbywanie stażu swoim charakterem jest bardzo zbliżone do pracowniczego zatrudnienia. W doktrynie przyjmuje się także, że stosunki społeczne poprzedzające nawiązanie stosunku pracy mieszczą się w pojęciu przedmiotu prawa pracy. Z tego względu spory dotyczące realizacji praw i obowiązków stażysty i pracodawcy powinny być ujmowane, jako sprawy z zakresu prawa pracy. Zgodnie z art. 476 § 1 pkt 2 k.p.c. przez sprawy z zakresu prawa pracy rozumie się też sprawy o roszczenia z innych stosunków prawnych, do których z mocy odrębnych przepisów stosuje się przepisy prawa pracy (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 6.03.2013 r., sygn. akt III APa 6/13)

Staż, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20.04.2004 r. (tj. Dz. U z 21.04.2016 r. poz. 645), odbywa się na podstawie umowy zawartej przez starostę z pracodawcą, według programu określonego w umowie. Przy ustalaniu programu powinny być uwzględnione predyspozycje psychofizyczne i zdrowotne, poziom wykształcenia oraz dotychczasowe kwalifikacje zawodowe bezrobotnego. Program powinien określać:

- 1) nazwę zawodu lub specjalności, której program dotyczy;
- 2) zakres zadań wykonywanych przez bezrobotnego;
- 3) rodzaj uzyskiwanych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych;
- 4) sposób potwierdzenia nabytych kwalifikacji lub umiejętności zawodowych;
- 5) opiekuna osoby objętej programem stażu (art. 53 ust. 4 ustawy)

Staż, zgodnie z definicją legalną zawartą w art. 2 ust. 1 pkt 34 cytowanej wyżej ustawy, oznacza nabywanie przez bezrobotnego umiejętności praktycznych do wykonywania pracy przez wykonywanie zadań w miejscu pracy bez nawiązywania stosunku pracy z pracodawcą.

W praktyce oznacza to, że stażysta nie może ponosić żadnej odpowiedzialności materialnej oraz finansowej za popełnione błędy. Pracodawcy powinni pamiętać, że każdemu stażysty należy przydzielić opiekuna, który nie tylko wdroży nową osobę w poszczególne aspekty pracy, ale będzie też czuwał nad prawidłowym przebiegiem realizacji stażu. W sytuacjach niewłaściwej realizacji przez stażystę programu stażu, organizator stażu może wnosić do starosty o rozwiązanie umowy o odbywanie stażu z konkretnym stażystą.

Nadzór nad odbywaniem stażu przez bezrobotnego sprawuje starosta. Pracodawca po zakończeniu realizacji programu, o którym mowa w ust. 4, wydaje opinię zawierającą informacje o zadaniach realizowanych przez bezrobotnego i umiejętnościach praktycznych pozyskanych w trakcie stażu. Starosta wydaje bezrobotnemu zaświadczenie o odbyciu stażu (art. 53 ust. 5). Bezrobotnemu w okresie odbywania stażu przysługuje stypendium w wysokości 120% kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1, wypłacane przez starostę; przepisy art. 41 ust.

6 oraz art. 80 stosuje się odpowiednio. Za okres, za który przysługuje stypendium, zasiłek nie przysługuje (art. 53 ust. 6 ustawy).

Z przywołanych powyżej regulacji prawnych wynika, że sam bezrobotny nie zawiera z pracodawcą umowy o pracę (pozostaje osobą bezrobotną), a więc nie wchodzi z nim w stosunek pracy. Przyjmujący na staż nie jest, więc w ścisłym znaczeniu pracodawcą, zaś ta forma aktywizowania bezrobotnych nie jest w ścisłym znaczeniu tego słowa zatrudnieniem (por. Jerzy Wrątny, "Prawo pracy a bezrobocie, kilka refleksji", PiZS.2005.8.2).

Staż jest formą świadczenia pracy przez bezrobotnego bez zawierania przez niego umowy z podmiotem, na rzecz którego wykonuje tę pracę. Stażysta nie jest połączony z pracodawcą, u którego odbywa staż żadną umową. Przede wszystkim nie jest pracownikiem tego pracodawcy (vide: Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Komentarz M. C., M. R., D. K., rok. 2016 wyd. 1, L.).

Stażysta skierowany do pracy przez urząd pracy zawiera umowę o staż ze starostą, a nie pracodawcą (organizatorem stażu). Stażysta nie jest połączony z pracodawcą, u którego odbywa staż żadną umową. Przede wszystkim nie jest pracownikiem tego pracodawcy. Stażysta nie nabywa statusu pracownika, a staż nie jest okresem zatrudnienia pracowniczego w rozumieniu kodeksu pracy. Podstawą odbywania stażu nie jest bowiem umowa o pracę, a szczególnego rodzaju umowa zawarta między starostą a organizatorem stażu (np. pracodawcą), która określa program odbywania stażu. Stażysta nie jest stroną tej umowy. W konsekwencji zatem osoba odbywającą staż nie traci statusu bezrobotnego (por.: A. D., Staż dla bezrobotnych i praktyka absolwencka jako instytucje promocji zatrudnienia absolwentów, (...) 2010, Nr 12, s. 24).

Zatem w przedmiotowej sprawie powodową spółdzielnię i pozwaną nie wiązał stosunek pracy ani stosunek cywilnoprawny.

Ponadto powodowa spółdzielnia wbrew zawartej umowie o odbywanie stażu z Starostą (...) i bez zgody tego organu, skierowała pozwaną do pracy na **samodzielnym stanowisku** w barze gastronomicznym w B., pozbawiając ją stałego nadzoru i pomocy opiekuna stażu prezesa spółdzielni B. M., czym naruszyła zawarte w umowie zasady odbywania stażu.

Umowa o przyjęciu odpowiedzialności materialnej stanowi autonomiczną klauzulę, do której mogą odwołać się strony, gdy łączy je stosunek prawny na podstawie, którego jest wykonywana praca.

Powierzenie mienia zgodnie z art. 124 k.p. ma miejsce w dwóch sytuacjach, którymi są zatrudnienie pracownika na stanowisku związanym z odpowiedzialnością materialną za powierzone mienie oraz powierzenia mienia w innych okolicznościach, kiedy to piecza nad mieniem ma charakter uboczny (tak: prof. dr hab. Jerzy Wrątny w Kodeks pracy. Komentarz wydawnictwo C.H.Beck, Warszawa 2005, wyd. 4 str. 332).

Również ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 20.04.2004 r. jak i rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 20.08.2009 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu przez bezrobotnych, nie regulują i nie odsyłają do innych przepisów np. kodeksu pracy w zakresie ewentualnej odpowiedzialności materialnej stażystów.

Oświadczenie o przyjęciu odpowiedzialności materialnej jest czynnością prawną różną od umowy o pracę i bez podstawowego stosunku prawnego, na podstawie którego wykonywane jest zatrudnienie, nie może wywoływać skutków prawnych.

Zatem w ocenie sądu stażysta będącym w dalszym ciągu bezrobotnym w sytuacji gdy nie łączy go wprost z organizatorem stażu żaden stosunek prawny (węzeł obligacyjny), odbywający jedynie staż na podstawie skierowania urzędu pracy, nie ponosi odpowiedzialności materialnej za mienie powierzone.

Sąd jest związany podstawą faktyczną powództwa tj. dochodzeniem przez powodową spółdzielnię odszkodowania z tytułu odpowiedzialności materialnej za powierzenie mienie.

Mając na uwadze powyższe sąd na podstawie przepisu art. 124 k.p. a contrario oddalił powództwo.

O kosztach procesu sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c. i § 9 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 2 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych z 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1804) zasadzając od pozwanej spółki na rzecz powódki kwotę 900 zł.